

KEMI X

- COMIX REMIX

Kemissä järjestettiin 10. keran sarjakuvapäivät 22.-24.3. Tällä kertaa päivien vetonau-loiksi oli kutsuttu Alack Sinnerin isät, José Muñoz ja Carlos Sampayo. Itse tapahtuma oli tällä kertaa monipuolisempi kuin vuosien.

Kemin X sarjakuvapäivillä julkaistiin ennätysmäärä kotimaista sarjakuvaa. **Ilpo Koskela**n *Irlantilainen*-albumi sitoo Trokarin tarinoiden langat kokonaisuudeksi ja **Hannu Hirvosen** *Eroottinen eläintarina* jatkaa miehen aiemmin julkaistujen novellien tema-tiikkaa. Täysin uutta kotimaista tarjoilee **Vesa Ilmarannan** ja **Arto Nyssösen** *Neekeriart-sie*. Nyssösen ja Ilmaranta ovat aiemmin voittaneet Uuden Suomen ja Bullsin strippikil-pailun. Myös Kemin sarjakuvakilpailun sados-ta oli totuttuun tapaan koottu albumi.

Voittoisat robotit

Kemin tapahtumaan perinteisesti liittyvä sar-jakuvakilpailu järjestettiin tällä kertaa kutsukil-pailuna. Mukaan oli kutsuttu 46 aiemmin Kemissä menestynyttä piirtäjää. Kilpailutyön-sä lähetti kutsutusta alle puolet, vain 22 taitelijaa, vaikka ensi kertaa oli mahdollisuus osallistua myös värisarjakuvilla. Ensimmäisen palkinnon, 15 000 mk, voitti 23-vuotias **Tommi Hänninen**, jonka 9-sivui-nen robotitarina on sekä rytmittään että väreiltään traditioita uudistava ja omaperäi-nen.

Tommin mustavalkotöitä on julkaistu *Suu-ressa Kurpitsassa*, *Sarjarissa*, *Tähtivaeltajassa* ja Kemin albumissa *Vihreä Polkupyöräni*. Sivuja ei ole kertynyt paljonkaan – Tommi kuvaileekin tyylinsä hitaaksi. Voittosarja on hänen toinen nelivärikokeilunsa ja sen tekemi-seen meni 2-3 kuukautta.

Voittosarjan staattisella rytmillä ja suuriko-koisilla ruuduilla mainostoimistossa työskentelevä Tommi kertoo pyrkineensä vangitsemaan suurta hiljaisuutta. Värit ja muotokieli ovat tarkkaan harkittuja, kuten myös omaperäinen lyijykynäpiirros-maalauksen tekniikka.

Robotihahmoin kiintynyt Tommi on kokelut useita eri tyyliä ja sanoo taas olevansa tyylinvaihdoksen edessä.

– Värisarjakuvia ei saa Suomessa julki ja tämä uusi tyyli ei sovellu mustavalkoisiin, Tommi pohottelee ja sanoo harkitsevansa siveltimen siirtymistä.

Tämänvuotisista kilpailutoista koottua albu-mia selaillessaan Tommi kiteyttää monien mielipiteen toteamalla, että "parempaa olisi odottanut".

Arvosteluraati, johon kuuluivat **Tarmo Kol-visto**, **Saull Pesonen** ja **Juhani Tolvanen**, antoi toisen palkinnon (10 000 mk) **Heikki Paakkaselle** ja kolmannen (5000 mk) **Jarmo Somermäelle**. Molempien työt olivat perinte-

siä ja mustavalkoisia. Kunniamaininnan (3000 mk) sai **Kivi Larmola** kaunisti maalustata värisarjakuvastaan.

Lauantaina järjestetyn karikatyyrikilpailun voitti 19-vuotias **Christer Nuutinen**. Toiseksi sijoittui murmankilainen **Aleksei Senatorov** ja kolmanneksi **Jussi Karjalainen**. Kisaa tuo-marivoivat **Helkki Jokinen** ja **Hunt Emerson**.

Maisa, Kaarina ja Lempi

Sari Luhtanen ja **Tiina Paju** ovat tehneet *Maisaa ja Kaarinaa* jo viisi vuotta. Sarjakuva on saanut oman lukijakuntansa ja tuonut sarjaku-van äärelle kotimaisittain ajateltuna uuden lukijakunnan: keski-ikäiset naiset. Maisan ja Kaarinan palkitseminen strippi-Lempillä olikin kemiläisten palkintoideoista tuoreudessaan yllättävin.

Maisa ja Kaarina ei ahtaasti tulkittuna ole varsinaisesti strippi; Tiina ja Sari kertovatkin, etteivät he missään nimessä halunneet ryhtyä tekemään kolmen ruudun strippejä, vaan alusta alkaen oli selvää, että sarjakuva toimisi sivunmittaisina kokonaisuuksina. Sarille, joka tekee käsikirjoitukset, on sivu minimimitä; sarjaa piirtävä Tiina puolestaan pelkää albu-minimittaisen työn olevan raskas tehdä ja avaruus/aika-akseleilla liian vaativa.

Tekijöiden yhteistyö on sujunut kitkattomas-ti: yhteisten ideapalaverien jälkeen Sari kiikuttaa Tiinalle käsikirjoituksia, jotka Tiina rytmittää ja piirtää. Vain yhden kerran vuosien aikana on käsikirjoitus jäänyt käyttämättä erimielisyyden takia.

Se, että tytöt saivat sarjakuvansa heti kaupaksi, oli molemmille yllätys. Nythän Maisan ja Kaarinan asema on jo niin vakiintunut, että syksyllä ilmestyvän toisen kokeelman lisäksi saadaan Maisa ja Kaarina-

kalenteri sekä mahdollisesti postikortteja, tarroja ja muuta oheiskrääsää.

Lehti-Lempi annettiin *Ilta-Sanomien* sarja-kuvatoimittaja **Juhani Tolvaselle**. Ilta-Sano-mien monipuolisten sarjakuvavivujen erityis-ansioihin kuuluu lukuisia nuoria kotimaisia taitelijoita esitellyt Kuukauden kotimaiset-sarja.

Lempi Grand Prix ajettiin **Tarmo Kolvis-tolle** seitsemänneistä Mämmiä-albumista *Riitaa ja rakkautta*. Lempi-Internationalin salvat **José Muñoz** ja **Carlos Sampayo** *Alack Sinner*-alumeistaan.

Carlosin ja Josén baari

Naissarjakuvasta luennoinut englantilaispiirtä-jä **Suzu Varty** innosti yleisöä kysymään myös Muñozilta ja Sampayolta heidän tuotantonsa naiskuvasta.

– Koska jokaisessa piirtämässäni hahmossa on osa itseäni, koin naisten piirtämisen aluksi hyvin ongelmalliseksi, kertoi Muñoz. Sampayo totesi sarjakuvan kielen yhä edelleen olevan maskuliinista, mutta molemmat tekijät kielsivät latinalaisamerikkalaisesta taustastaan huoli-matta minkäänlaisen macho-perinteen ole-massaolon.

Väkevään tyyliinsä Muñoz kertoo saaneensa vaikutteita 20-luvun sakalaisesta ekspres-sionismista ja elokuvista. Parivaljakon tuotan-non elokuvallisuus korostuu myös Sampayon käsikirjoituksissa, jotka hyvin yksityiskohtai-sesti kertovat ruutujaon, kuvien sisällön ja dialogin kulun.

Kemissä julkaistu *Joen baari*-albumi sijoit-tuu Alack Sinnerin tavoin New Yorkiin, joka edustaa tekijöilleen myyttistä kaupunkia, lu-kuisten etnisten vähemmistöjen homankatti-laa. Joen baari on pikku-New York oikean

kaupungin sydämessä, joka on avoin kaikille tarinoille.

Ei savua, mutta...

Ennako-odotusten vastaisesti Kemin taivaal-le ei ilmestynyt sarjakuva-aiheisia savuveis-toksia, koska säät eivät sitä sallineet. Katseita-va kuitenkin riitti monissa paikalle pystytetyis-sä näyttelyissä. **Harri Pysty**sen muistonäytte-ly oli kaikessa ahdistavuudessaankin komea ja lämmin elämys. Näyttelyn rakentajat **Kalervo Pulkkinen** ja **Tiina Pysty**sen olivat laatineet vaikuttavan kokonaisuuden originaali-piirroksista, dioista ja Pystysten arkea raportoivista äänitteistä.

Sarjakuvapäivien monipuolisilla luennoilla käsiteltiin neuvostoliittolaisia pilapiirroksia, tie-tokoneen käyttöä sarjakuvissa ja priistävästä lisänä tarkasteltiin sarjakuvaa ortotopologian valossa. Ortotopologia on matemaattinen pseudotiede, joka dosentti **Aapo Heikkilän** mukaan tutkii "kaikkea sitä pientä kiusaa, mitä maailmassa on." Tutkinta-alueeseen kuuluu mm. Aku Ankan fysiikan muuttuminen para-avaruudessa.

Käänteisen työn yöseminaari Kemissä (virallisen ohjelman ulkopuolelta)

Kuvan, tekstin ja kritiikin suhdetta pohtiva vaihto-ehdotseminaari kokoontui Kemin sarjakuvapäivillä 24.3. klo 20.30-03.00. Seminaari, joka oli luonteeltaan äänimäisen epävirallisen, kokoontui Hotelli Merihovin välittömässä läheisyydessä sijaitseissa ravintoloissa ja saattoi työssä päätökseen samaisen hotellin huoneessa nro 209.

Seminaarin lopputyö syntyi kääntämällä perinteinen työjärjes-tys ylösalaisin. Ensin kaksi arvostettua kriitikkoa laati kritiikin fiktiivisestä sarjakuvasta. Sitten kansainvälisesti merkittävä piirtäjäjoukko alkoi kuva kerrallaan tehdä kritiikin näköistä sarjakuvaa. Viimeisenä käsikirjoittajat täyttivät puhekuplat ja lisäsivät selittäviä tekstejä.

Kriitikkoja edustivat **Harri Römppö** ja **Harto Hänninen**. Piirtäjien edustustoa on vaikea hahmottaa, koska piirrostyö tapahtui monissa eri annostelupiteisissä, mutta mukana olivat ainakin **Tiina Paju**, **Roiu**, **Heikki Paakkanen**, **Kivi**, **Pentti Nuortimo**, **J. Rökä**, **Tarmo Kolvisto**, **Jope**, **Ari Kutla**, **Timo Ronkainen**, **Suzu Varty**, **José Muñoz**, **Hunt Emerson**, **Ilpo Koskela** ja **Christer Nuutinen**. Käsikirjoituk-sen tekivät **Sari Luhtanen** ja **Petri Kempinen**.

Yksinoikeudella Sarjainfo antaa lukijoilleen mahdollisuuden tutustua tähän kulttuurillisesti merkittävään lopputyöhön.

TEKIJÄLUETTELO (NÄIN SUUREN PIIRTEIN)

23.7.91

SUOMALAISEN SARJAKUVAN VOITTO VAI SURUAIKA?

YÖSI SUOMALAISEN "LIESSÄ KIEHU"-ALBUMI HÄMMÄSTÄ JO SELÄILÖ-VAIHESSA TURHILLA KUVAKULMA- JA RYTHIKKÄÄLLELLÄ; VÄHEMÄLLÄKIN TAVUJAT OLSIVAT SAANEET SANOTTA-VANSA ESILIN.

PELLISTETTY TYÖ ON OSATTU PITÄÄ YHTENÄISENÄ MUTTA MANARA- JA SOKAL-VAIKUTTEIDEN YHDISTELY ON TUU PAIKOITTAJAIN AJOITTAISET TEKSI-VUODATUKSET Ovat SUOMALAISEN SARJAKUVAN RASITSE, MIKÄ "LIESSÄ KIEHU"KÄÄN TÄYSIN VÄLTU SIKTÄ, ELÄINTEN JA IHMITEN TASA-ARVOA AJAVA TARINA TEKEE OUTEJA SYRJÄHYPPYJÄ ULKOPOLIITTIKAN ALUEELLE.

"LIESSÄ KIEHU" ON KUITEN-KIN RÖHKÄ JA KUNNIAHIMOJAIN TUOTE, KUN OTEAD HUOMION TEOKSEN ORTOTOLOGISEN TAUSTAN.

HARRI RÖMPÖTTI & HARTO HÄNNINEN

KÄRRI RÖMPÖTTI
HARTO HÄNNINEN
TIINA PAJU
SARI LUHTANEN
PEPPI NUORTIMO
KIVI LARMOLA (?)
H. PAKKANEN
TARMO KOIVISTO
J. RÖKÄ
ILPO KOSKELA
ARI KUTLA
SUZI VARTY
JOPE PITKANEN
HUNT EMERSON
JOSE MUÑOZ
CHRISTER NUUTINEN
VESA KATAISTO

KENTIES MUOS:
KALERVO PULKKINEN
PETRI KEMPPINEN

+ SUURI JOUKKO TAIVALLISTA SEITÄVÄKÄÄ

P.S. VALOKUVANÄHITELLY TÄMÄN SARJAKUVAN JULKISTAMISTILAISUUDESTA NÄHTÄVILLÄ VAIN TURUSSA 10.-12.5.91